

İKİNCİ DAİRE

KARABULUT – TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no. 23872/04)

KARAR

STRAZBURG

27 Mayıs 2010

İşbu karar AİHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tâbi olabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 23872/04 no’lu davanın nedeni Fadime Karabulut ve Turan Karabulut adlı iki T.C. vatandaşının (“başvuranlar”) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne (“AİHM”) 5 Haziran 2004 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme’nin (“AİHS”) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuranlar, AİHM önünde İstanbul Barosu avukatlarından Fatma Karakaş Doğan tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

DAVA OLAYLARI

Başvuranlar sırasıyla 1963 ve 1950 doğumlu olup Sivas’ta yaşamaktadır. Başvuranların Nermin Karabulut ve Serap Karabulut adlı iki kızları bulunmaktaydı.

Başvuranlara göre, 29 Temmuz 1998 günü saat 13.00 sıralarında iki kızları Sivas’a otostopla gitmeye çalışırken askeri bir araç durmuş ve araçtan inen askerler ateş etmeye başlamıştır. 14 yaşındaki Nermin Karabulut kaldırıldığı hastanede ölmüş, 16 yaşındaki Serap Karabulut ise askerlerce dövüldükten sonra bir jandarma karakoluna götürülmüş ve aynı günün akşamı serbest bırakılmıştır.

Aynı gün jandarma tarafından düzenlenen olay yeri raporuna göre bir kadının şüpheli davrandığına ilişkin isimsiz bir ihbar telefon alınmış, bunun üzerine jandarma ekibi olay yerine gelmiştir. Kadın, askerleri görünce kaçmaya başlamış, askerler dur ihtarında bulunmuş ve havaya 15-20 el uyarı ateşi açmışlar, kadın askerlere bir el bombası fırlatmıştır. Kadın ikinci kez el bombası atma girişiminde bulununca askerler onu vurmuştur. Yapılan aramada, şüphelinin üzerinde bir sopa, iki bıçak, bir tornavida, 2 metre uzunluğunda elektrik kablosu, sarı renkte bir sıvıyla dolu bir şırınga ve bir el bombası bulunmuştur. Olayda yaralanan asker olmamış, Nermin Karabulut kaldırıldığı hastanede aynı gün hayatını kaybetmiştir.

30 Temmuz 1998 tarihinde ikinci başvuran ve hayatta kalan kızı Serap Karabulut savcıya ifade vermiş, ikinci başvuran kızlarının Sivas’taki bir hastaneye gitmek için bir aracı durdurmaya çalıştıklarını, bu sırada askerlerin gelerek durmalarını söylediğini, Serap Karabulut’un ellerini kaldırarak durduğunu ancak Nermin Karabulut’un korktuğu için kaçmaya çalıştığını söylemiştir. Serap Karabulut ise babasının ifadesini teyit ederek askerlerin kendisini dövdüğünü ifade etmiştir.

Aynı gün Serap Karabulut Sivas Numune Hastanesi’nde muayene edilmiş, hazırlanan doktor raporu sağ ve sol omzunda yara ve çizikler bulunduğunu tespit etmiştir.

Yine aynı gün, Nermin Karabulut’un cesedi üzerinde, savcı eşliğinde otopsi yapılmış, otopside hemen önce maktulün annesi cesedi teşhis ederken kızının bıçak ve tornavidayı hayvan otlatırken maruz kalabileceği saldırılardan kendini korumak üzere taşıdığını, bulunan şırınganın içinde ise doktor tarafından yazılmış bir sakinleştirici ilaç olduğunu söylemiştir.

Aynı gün düzenlenen otopsi raporuna göre Nermin Karabulut tek merminin neden olduğu iç kanama nedeniyle ölmüştür. Otopsiye eşlik eden savcı, kendisine ulaştırılan deliller arasında maktulün üzerinde bulunduğu iddia edilen el bombasının yer almadığını belirtmiştir.

Aynı gün jandarma laboratuvarında düzenlenen bir rapora göre şıngada bulunan maddenin eroin olduğunun tespit edildiği belirtilmiştir.

5 Ağustos 1998 tarihinde Nermin Karabulut'un öldürüldüğü yerde savcı, Hafik İlçe Jandarma Komutanı, Serap Karabulut, başvuranların avukatı, köy muhtarı ve bir patlayıcı uzmanı eşliğinde olay yeri incelemesi yapmıştır. Hazırlanan rapora göre alanda boş bir mermi kovani, bir el bombası fünyesi ve bir çukur tespit edilmiştir. Bilirkişi, çukurun bomba ya da başka birtakım nedenlerle oluşmuş olabileceğini belirtmiştir. Maktulün fırlattığı iddia edilen el bombasının parçası bulunamamıştır. İlçe jandarma komutanı, maktulün üzerinde bulunan bombanın olaydan sonra askerler tarafından imha edildiğini belirtmiştir.

Savcı, Ağustos ayı içerisinde, olaya karışan 6 askerın ifadesine başvurmuş, askerler, kendilerine el bombası fırlattığı için ve ceketinin altında gizlediği bastonu tüfek sanmaları nedeniyle maktulün terörist olduğunu düşündüklerini, önce havaya uyarı ateşi açtıklarını, ikinci defa el bombası fırlattığında ise belden aşağı kısımlarını ve bombayı tuttuğu elini hedefleyerek ateş ettiklerini, amaçlarının şüpheliyi öldürmek değil, yakalamak için yaralamak olduğunu ifade etmiştir.

31 Ağustos 1998 tarihinde polis laboratuvarı, fünye ve bomba çukurundan alınan toprak örneği incelemesine ilişkin raporunu yayınlamış, raporda fünyenin menşei belirlenemeyen bir el bombasına ait olduğu, toprağın ise TNT kalıntıları içerdiği belirtilmiştir. 29 Eylül 1998 tarihli Adli Tıp Kurumu raporunda ise, maktulün kanında narkotik madde bulunmadığı, şıngada bulunan maddenin ise bir tür sakinleştirici olduğu belirtilmiştir.

Jandarma, 22 Ekim 1998 tarihinde Yarbay Sabri Semen'i muhakkik olarak tayin etmiş, olayda görev alan jandarma personelinı sorgulayan muhakkik 25 Ekim 1998 tarihinde soruşturmayı tamamlamış ve 6 asker hakkında yargılama yapılmasına izin verilmemesini tavsiye etmiştir. Muhakkik, raporunda askerlerin, dur ihtarına uymayan ve kendilerine el bombası fırlatan maktulün terörist olduğuna inanmaları için gerekçeleri bulunduğunu, jandarmanın hangi şartlarda ateşli silah kullanabileceğini düzenleyen yürürlükteki mevzuata atıfta bulunarak öldürme niyeti olmadığını ve dolayısıyla söz konusu 6 asker hakkında yargılama yapılmamasının gerektiğini belirtmiştir.

10 Kasım 1998 tarihinde İl Memurın Muhakematı Komisyonu ("Komisyon"), muhakkik tarafından hazırlanan raporun sadece öldürme olayı üzerinde durduğunu, askerlerin yetkilerini aşp aşmadığının incelenmediğine karar vermiştir. Komisyona göre, raporda birtakım konularda bilgi eksiklikleri bulunmaktaydı. Örneğin, maktulü vuran personelin ve "şüpheli kadın" ihbarını yapan şahsın kimliği tespit edilmemiştir. Askerlerin ikinci el bombasını imha etmek yerine neden muhafaza etmedikleri sorgulanmamıştır. Köylüler, maktulün karakteri, daha önce terörist faaliyette bulunup bulunmadığı ve bombaları nereden temin etmiş olabileceği konularında sorgulanmamıştır.

8 Aralık 1998 tarihinde muhakkik, askerlerin ek ifadelerine başvurmuş, askerler herkesin aynı anda ateş ettiğini, bu yüzden hangi silahtan çıkan merminin maktule isabet ettiğini bilmediklerini, vücudun belden aşağı bölgelerine nişan aldıklarını ancak arazinin düzgün olmaması nedeniyle maktulün ölümcül bir yara aldığını, yanında bulunan el

bombasının kısmen patlamış olduğunu, bu nedenle kanıt olarak muhafaza edilmesinin tehlikeli olacağını ifade etmişlerdir.

Muhakkik aynı gün köylülerin de ifadesini almış, köylüler maktulün terörist faaliyette bulunup bulunmadığını ve el bombasını nereden almış olabileceğini bilmediklerini ifade etmiştir. Santralde görevli jandarma personeli, muhakkike “şüpheli kadın” ihbarında bulunan muhbirin ismini vermediğini belirtmiştir.

9 Aralık 1998 tarihinde muhakkik ek bir rapor hazırlamıştır. 22 Aralık 1998 tarihinde Komisyon, maktulü öldüren jandarma personeli hakkında kovuşturma izni vermemiş, karar 26 Haziran 2002 tarihinde Danıştay tarafından bozulmuştur.

22 Ağustos 2002 tarihinde Sivas savcısı, Sivas Ağır Ceza Mahkemesi’ne sunduğu iddianamede altı jandarma personelini TCK’nın 452. maddesine aykırı olarak taksirle ölüme sebebiyet vermekle suçlamıştır. Başvuranlar 16 Ekim 2002 tarihinde davaya müdahil olmuştur.

28 Ocak 2004 tarihinde Sivas Ağır Ceza Mahkemesi, sanıkların askeri personel olması ve şikâyet konusu eylemin askerlik görevi dahilinde gerçekleşmiş olması nedeniyle görevsizlik kararı vermiş, dava dosyası Sivas Askeri Mahkemesi’ne gönderilmiştir. Askeri Mahkeme’nin de görevsizlik kararı vermesi, kararın Yargıtay tarafından onanması ve Uyuşmazlık Mahkemesi’nin davanın Sivas Ağır Ceza Mahkemesi’nin yetki alanına girdiği kararı üzerine yargılama ilgili mahkemede yeniden başlamıştır.

7 Aralık 2007 tarihinde Sivas Ağır Ceza Mahkemesi, jandarmaların maktulün vücudunun ölümcül olmayan bölgelerine değil sırtına ateş ederek ateşli silah kullanımına ilişkin yetkilerini aştıkları sonucuna varmıştır. Mahkeme, aynı zamanda şüphelinin yakalanabilmesi için öldürücü olmayan, alternatif yöntemlerin kullanılabileceğini belirtmiştir. Bu nedenle mahkeme jandarmaları taksirle ölüme sebebiyet vermek suçundan mahkûm etmiş ve 1 yıl 8 ay hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar vermiştir. Ancak cezalar TCK’nın 51. maddesi uyarınca ertelenmiştir.

Başvuranlar ve sanıklar karara itiraz etmiş, Yargıtay 22 Aralık 2008 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararını, suç tespitine ilişkin olarak onamıştır. Ancak Yargıtay, bu sırada yürürlüğe giren 5728 sayılı Kanun hükümleri uyarınca 6 askerden 5’ine ilişkin ceza hükmünü bozmuş ve ilgili sanıklar hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılabileceğini belirtmiştir. Yargıtay, 6. sanığın, daha önce başka bir suçtan sabıkalı olması nedeniyle yeni yasanın lehteki hükümlerinden yararlanamayacağına karar vermiştir.

Sivas Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yapılan yeniden yargılama, 17 Aralık 2009 tarihinde, 7 Aralık 2007 tarihli karardaki hükmün tekrarlanması ile sonuçlanmış, mahkeme kalan 5 askeri taksirle ölüme sebebiyet vermekten suçlu bulmuş ve 1 yıl 8 ay hapse mahkûm etmiş, ancak cezalar ertelenmiştir. Mahkeme, sanıkların hakkında daha önce mahkûmiyet kararı bulunmadığını ve dolayısıyla gelecekte bu tür suçlar işlemeyeceklerine kanaat getirmiştir. Başvuranlar karara itiraz etmiş, ancak sonucu AİHM’ye iletilmemiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 2, 6, 13 VE 14. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, jandarmalar tarafından kızlarına karşı kullanılan gücün kesin gerekli olmadığını ve güç kullanımının aşırı nitelikte olmasının görevlilerin aslında maktulü öldürmek niyetinde olduğunu gösterdiğini öne sürmüştür. Ayrıca kızlarının öldürülmesi hakkında yapılan soruşturmanın, AİHS'nin 2. maddesi gereklerine göre ne tarafsız ne de yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Başvuranlar, AİHS'nin 13. maddesine dayanarak, iç hukuktaki yargılamanın şikâyetlerine ilişkin olarak kendilerine telafi sunacak etkili bir yol sağlamadığını, 6. maddeye bağlı olarak jandarmalar hakkında yapılan yargılamanın haddinden fazla uzun sürdüğünü, davanın görüldüğü mahkemeye gelmek yerine istinabe müzekkereleri uyarınca başka ceza mahkemelerinde ifade veren sanıklara itiraz etme imkanı verilmediğini savunmuşlardır. Bu durumun adil ve açık yargılama haklarını ellerinden aldığını iddia etmiştir. Askerler hakkında yargılama yapılabilmesi için idari bir makamdan izin alınması şartı nedeniyle ayrımcılığa tâbi tutulduklarını belirtmiştir. Başvuranlara göre bu durum, AİHS'nin 6. maddesi ile birlikte değerlendirildiğinde AİHS'nin 14. maddesine aykırıdır.

AİHM, başvuruların şikâyetinin özünün kızlarının yaşam hakkından mahrum bırakılması ve öldürülmesi hakkında yapılan soruşturmanın etkisizliği iddialarına ilişkin olduğu kanaatindedir. Bu nedenle AİHM tüm bu şikâyetlerin sadece AİHS'nin 2. maddesi temelinde incelenmesini uygun bulmaktadır.

Hükümet, başvuruların savlarına itiraz etmiştir.

A. Kabuledilebilirlik

Hükümet, şikâyetlerini ulusal mahkemeler önünde dile getirmemiş olmaları nedeniyle başvuruların iç hukuk yollarının tüketilmesi yükümlülüğünü yerine getirmediği görüşündedir (AİHS'nin 35/1 ve 35/4 maddeleri). Hükümet ayrıca *Uca – Türkiye* (no. 3743/06) kabuledilemezlik kararına atıfta bulunarak, başvuruların bir idari dava açarak kızlarının öldürülmesi nedeniyle tazminat talebinde bulunabileceklerini ifade etmiştir.

Başvuranlar, savcılara suç duyurusunda bulunarak, davada müdahil olarak ve mahkeme kararlarını temyiz ederek iç hukuk yollarının tüketilmesi yükümlülüğünü yerine getirdiklerini savunmuştur.

AİHM, başvuruların gerçekten kızlarının öldürülmesiyle ilgili olarak yetkili mercilere suç duyurusunda bulunmuş, yargılamaya dahil olmuş ve ulusal mahkeme kararlarını temyiz etmiş olmalarından dolayı Hükümetin itirazının ilk kısmını reddeder.

Hükümetin başvuruların tazminat talebinde bulunmamış olmasına dayalı itirazına ilişkin olarak AİHM, Hükümetin yaşam hakkına ilişkin başka bir davada yukarıda belirtilen *Uca* kararını referans olarak göstermesini inceleyip reddettiğini hatırlatır (bkz. *mutatis mutandis, Gasyak vd. – Türkiye*, no. 7872/03).

Her halükârda, AİHM, yaşam hakkından mahrum bırakmaya ilişkin davalarda savunmacı devletlerin AİHS'nin 2. maddesine göre, sorumluların tespit ve

cezalandırılmalarını sağlayacak etkili bir soruşturma yürütme yükümlülüğü bulunduğunu hatırlatır. Söz konusu yükümlülük, AİHS'nin 2. maddesine ilişkin şikâyetlerde, başvuranın mağdur statüsünün sadece tazminat ödenmesi ile telafi edilmesi halinde aldatıcı olacaktır (bkz. *mutatis mutandis*, *Yaşa – Türkiye*, *Raporlar* 1998-VI; daha güncel olarak *Nikolova ve Velichkova – Bulgaristan*, no. 7888/03 ve kararda belirtilen davalar). Yetkili makamların yaşam hakkından mahrum bırakma olaylarında izlenmesi gereken yolu tazminat ödemeye indirgemeleri, bazı durumlarda devlet görevlilerinin, fiili dokunulmazlıkla, denetimlerindeki kişilerin haklarını istismar etmelerini mümkün kılacak, bu durumda öldürmeye ilişkin genel hukuki yasaklar, temel önemine rağmen uygulamada etkisiz kalacaktır (bkz. *Leonidis – Yunanistan*, no. 43326/05).

Yukarıda belirtilenler ışığında AİHM, Hükümetin söz konusu şikâyetin kabuledilebilirliğine ilişkin itirazlarını reddeder. AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde söz konusu şikâyetin dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, şikâyetin başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru taşımadığını tespit eder. Bu nedenle şikâyet kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

Başvuranlar, kızları Nermin Karabulut'un yaşam hakkının ihlal edildiğini öne sürmüştür. Soruşturma ve davanın jandarmaları aklama girişiminden ibaret olduğunu ve operasyonu planlayan amirler hakkında ceza kovuşturması yapılmadığını belirtmiştir.

AİHM, Yargıtay önündeki yargılamanın, altı askerden birine ilişkin olarak, mahkemenin söz konusu asker hakkında ölüme sebebiyet vermek suçundan mahkûmiyetini onadığı 22 Aralık 2008 tarihinde sona erdiğini gözlemler. Diğer beş asker de ölüme sebebiyet vermekten suçlu bulunmuş ve bir yıl sekiz ay hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Altı askerin aldığı cezalar ertelenmiştir.

AİHM aynı zamanda jandarmaların yetki sınırlarını aşarak kanunsuz olarak Nermin Karabulut'un ölümüne yol açtıklarının Sivas Ağır Ceza Mahkemesi tarafından iki defa tespit edildiğini gözlemler. Askerler, hayati tehlikeye meydan vermemek amacıyla vücudun ölümcül olmayan bölgelerini hedef almak yerine maktulü sırtından vurmuştur. Ayrıca şüpheliyi yakalamak için alternatif yöntemlere başvurmamışlardır. AİHM'ye göre bu sonuç maktulün ölümünün AİHS'nin 2. maddesine aykırı olduğunun özünde kabul edildiği anlamına gelmektedir. Bu sonuç, AİHM'nin jandarma tarafından kullanılan gücün AİHS'nin 2/2 maddesine göre kesin zorunluluk taşıyıp bu nedenle meşru olup olmadığının tespitini gereksiz kılmaktadır. Dolayısıyla AİHM'nin başvuruların şikâyetine ilişkin incelemesi, ulusal makamların ihlal nedeniyle yerinde ve yeterli telafi sağlayıp sağlamadığını ortaya çıkarmakla sınırlı olacaktır. Bu bağlamda AİHM, Nermin Karabulut'u öldüren askerlerin yasal yetkilerini aşmak ve kanun dışı ölüme sebebiyet vermekten suçlu bulunmalarına karşın bir yıl sekiz ay hapse mahkûm edilip bu cezanın da ertelendiğini kaydeder.

AİHM bu noktada, AİHS'nin 2. maddesinin, etkili cezai hükümler koyarak, devlete, kişilere karşı suç işlenmesinin önüne geçilmesi amacıyla, bu hükümlerin ihlalinin önlenmesi, ortadan kaldırılması ve cezalandırılması için hukuki yaptırım mekanizmasıyla desteklenen, yaşam hakkını teminat altına alma yükümlülüğü yüklediğini hatırlatır (bkz. *Osman – İngiltere*; *Mastromatteo – İtalya* [BD], 37703/97; *Menson – İngiltere*, 47916/99). Devletin 2. madde kapsamındaki pozitif yükümlülüklerini yerine getirmesi, ulusal hukuk sisteminin, kanunlara aykırı olarak adam öldüren kimseler hakkında ceza hukukunu uygulayabilme

gücünü göstermesini gerektirir (bkz. *Nachova vd. – Bulgaristan* [BD], 43577/98 ve 43579/98).

Tüm davaların mahkûmiyet ya da belirli cezalarla sonuçlanması gibi mutlak bir yükümlülük bulunmazken, ulusal mahkemeler cana kasteden suçların cezasız kalmasına hiçbir koşulda izin vermemelidir. Bu, toplumun adalete olan güveninin sürdürülmesi, hukukun üstünlüğünün devamlılığının sağlanması ve kanuna aykırı eylemlere göz yumulması veya hasıraltı edilmesinin önlenmesi için önemlidir (bkz. *mutatis mutandis*, *Öneryıldız – Türkiye* [BD], 48939/99; *Okkalı – Türkiye*, 52067/99; *Türkmen – Türkiye*, 43124/98).

AİHM'nin, ulusal mahkemelere, devlet görevlilerine ait kötü muamele ve cinayet suçları için uygun yaptırımların seçiminde çoğunlukla saygı göstermesi gerekmesine karşın, eylemin vahameti ile verilen ceza arasında açık bir orantısızlık olduğu durumlarda, değerlendirme ve müdahale etme hususunda belirli ölçüde yetki kullanması gerekmektedir (bkz. *Nikolova ve Velichkova – Bulgaristan*, yukarıda anılan).

Mevcut davada, iç hukukun davayı gören mahkemeye çok daha ağır cezalar verme olanağı tanınmasına karşın (altı yıla kadar hapis cezası) mahkeme, adam öldürme suçuna karşılık olarak Ceza Kanunu'nda öngörülen en alt cezaya hükmetmiş ve sonra cezaların infazını tamamen ertelemiştir. İlk derece mahkemesi, böyle orantısız cezalar vererek ve uzun bir yargılama ile durumu daha kötüleştirerek, takdir yetkisini, suç teşkil eden eylemlere hiçbir şekilde göz yumulmayacağını göstermek yerine ciddi bir suç eyleminin sonuçlarını hafifletmek için kullanmıştır (bkz. *Okkalı*, yukarıda anılan).

Sonuç olarak AİHM, Nermin Karabulut'un öldürülmesi olayında uygulandığı biçimiyle ceza hukuku sisteminin yeterli olmaktan uzak olduğunun ve başvuruların şikâyetçi olduğu türden kanuna aykırı eylemlerin etkili biçimde önlenmesinin sağlanmasındaki caydırıcı etkisinin zayıf olduğunun kanıtlandığı kanısındadır.

Buna göre AİHS'nin 2. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar kızlarının jandarmalar tarafından öldürülmesinin kendilerinin AİHS'nin 3. maddesine aykırı olarak insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleye maruz bıraktığını öne sürmüştür.

Hükümet, savunmasında bu şikâyete yer vermemiştir.

AİHM, kızlarının öldürülmesinin başvuranlarda şüphesiz derin bir ıstıraba neden olduğunu düşünmesine karşın bu bağlamda AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğinin tespiti için dayanak bulamamaktadır (bkz. karşıt olarak, kaybolma davaları; *Tanlı – Türkiye*, no. 26129/95).

Sonuç olarak AİHM, sözkonusu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğuna ve AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmesi gerektiğine karar vermiştir.

III. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS’nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuranlar, Sivas Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmalara katılmak için 30,000 Euro masraf yaptıklarını iddia etmiştir. Söz konusu miktarı maddi tazminat başlığı altında talep etmişlerdir.

Hükümet, başvuranların talebini hayali olarak değerlendirmiştir.

Başvuranlar ayrıca 100,000 Euro manevi tazminat talep etmiştir.

Hükümet, talep edilen miktarın kabul edilemez olduğunu belirtmiş ve hükmedilmesi halinde haksız zenginleşmeye yol açacağını savunmuştur.

AİHM, tespit edilen ihlal ile talep edilen maddi tazminat arasında illiyet bağı kuramamaktadır; bu nedenle talebi reddeder. Ancak hakkaniyete uygun bir değerlendirmeyle başvuranlara bu başlık altında ortaklaşa 60,000 Euro ödenmesini uygun bulmaktadır.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar ayrıca ulusal mahkemeler ve AİHM önünde tahakkuk eden masraflara karşılık olarak toplam 22,000 Euro ödenmesini talep etmiştir. Taleplerini desteklemek üzere avukatları ile yapılan ve 30,000 Türk Lirası (yaklaşık 17,000 Euro) tutarında iki ücret sözleşmesi ibraz etmiştir. Kalan 5,000 Euro ise avukatın ulusal mahkemelerdeki duruşmalara katılmak için yaptığı ulaşım, posta, kırtasiye, fotokopi, faks ve tercüme masrafları gibi çeşitli giderler için talep edilmiştir. Talebin ikinci kısmına ilişkin olarak başvuranlar 1,700 TL (yaklaşık 1,000 Euro) tutarında faturalar ibraz etmiştir.

Hükümet, iç hukuktaki yargılamaya ilişkin masrafların geri ödenemeyeceğini değerlendirmiş, ayrıca tüm masraf ve giderlerin başvuranlar tarafından belgelendirilmediğini belirtmiştir.

AİHM’nin içtihadına göre bir başvuran, ancak masrafların gerçekten ve gerektiği için yapıldığı ve miktarın makul olduğu kanıtlanmış ise bunları geri almaya hak kazanmaktadır. Hükümetin ulusal yargılamadaki masraf ve giderlerle ilgili görüşüne cevap olarak AİHM, AİHS hükümlerinin ihlal edildiğini tespit etmesi halinde, ihlalin önlenmesi ya da tazmini için başvuranlara ulusal mahkemelerde tahakkuk ettirilmiş masraf ve harcamaların ödenmesine karar verebileceğini hatırlatır (bkz. *Société Colas Est vd. – Fransa*, no. 37971/97 ve kararda anılan davalar). Somut davada başvuranlar AİHS’de tanımlı haklarının esasını hem ilk derece mahkemesi hem temyiz mahkemesinin dikkatine sunmuştur. Yukarıda belirtilenler ışığında AİHM, başvuranların ulusal mahkemelerde tahakkuk etmiş masraflara ilişkin olarak geçerli bir talepleri olduğu kanaatindedir.

Elindeki kısmi belgeler ve yukarıdaki ölçütleri göz önünde bulundurarak AİHM, tüm başlıklar altındaki masraflar için 4,000 Euro ödenmesini uygun bulmaktadır.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı orana üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 2. maddesine dayalı şikâyetin kabuledilebilir, başvurunun kalan kısmının kabuledilemez olduğuna;
2. AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edildiğine;
3. (a) Savunmacı devletin başvurulara ortaklaşa, AİHS'nin 44/2 maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden Türk Lirasına çevrilmek ve uygulanabilecek tüm vergilerden muaf tutulmak üzere:
 - (i) 60,000 (altmış bin) Euro manevi tazminat;
 - (ii) 4,000 (dört bin) Euro yargılama masraf ve giderleri;(b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten ödemenin yapılmasına kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları uyarınca 27 Mayıs 2010 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.